

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

גיליון 769 אדר ב' תשפ"ד
נא לא לעיין בגליון בשעת התפילה

פרשת פקודי

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

א. עשיית הציץ

ב. עשיית המעיל

ה. הענן מכסה את המשכן וגילוי כבוד

השם

ו. עשיית המצנפת והאבנט

ז. עשיית הכותנות

ח. הבאת הכלים והבגדים למשה

ט. ציווי הקמת המשכן

י. סיכום משקל המתנות התרומה

יא. עשיית החושן

יב. הקמת המשכן ע"י משה

יג. עשיית האפוד

יד. חיבור החושן לאפוד

שאלה לשולחן השבת

"ויביאו את המשכן"

כתב רש"י ע"פ המדרש: "שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקב"ה, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר הוקם המשכן, הוקם מאליו".

ויש לבאר זאת רבות, וכי אם הבעיה הייתה כובד הקרשים הרי יכלו כמה בני אדם להרים את הקשרים ומדוע כל כך התקשו בכך?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ד' כן עשו ויברך אותם משה"

על פניו היה ראוי יותר שיברכם משה רק בגמר הקמת המשכן, שאז יראו עד כמה אכן דקדקו בהכנת הדברים כתיקונם, ומדוע הזדרזו לברך מיד עם סיום מלאכתו של כל אחד ואחד בטרם הוקם המשכן? בנוהג שבעולם, כאשר נגר מקבל עליו לעשות מלאכה כלשהי, הנה אף שכבר גמר להכינה כיאות, עדיין יעכב בעל הבית מלשלם לו את כל שכרו, עד שיעמדו הדלתות והחלונות על מכונם בבנין עצמו, שכן אפשר שיזדקקו עוד לתיקונים ושיפורים קלים בעת התקנתם. אך לא כן במלאכת המשכן, כיון שכל נעשה בסיוע צמוד מהשמים: "מלא אותם חכמת לב לעשות כל מלאכת", שפירושו לעשות כל מלאכה כמידתה ובמתכונתה בדיוק עצום, היה ברור שלא יזדקקו לשום תיקון בעת הקמת המשכן. לכן לא עיכב משה את ברכתו עד גמר הקמת המשכן, אלא מיד כאשר ראה את כל המלאכה העשויה כאשר צוה הקב"ה, בלא שום חסר ויתר - מיד ברכם. (משלחן גבוה)

"כי ענן ד' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו" (מ, לה)

פסוק זה מלמד אותנו בדרך רמז על שתי הנהגות שיש לרב תלמיד חכם לנהוג: 'ענן' ו'אש'. כשאוחז הרב במידת ה'ענן', הוא כשם שהענן המכסה את השמים ומסתיר אותם מעיני כל, כך גם הרב צריך להיות עניו ולהסתיר את דרכיו מבני אדם. לעומתו, האש גלויה, מאירה את אפלת הלילה ואף מכלה ושורפת את הכל. כך גם לעיתים חובה על הרב לנהוג בתקיפות ובחוזקה כאשר בוערת. מתי יש לנהוג כענן ומתי כאשר? כאשר הציבור והקהילה הולכים בדרך התורה והמצוות על הרב לנהוג כ'ענן', בענווה יתירה ובהסתר. אך כאשר האנשים אינם הולכים בדרך התורה, על הרב להוכיח אותם ולהילחם מלחמת קודש בפורצי הגדר והדרך. וזהו שנרמז בפסוק: "כי ענן ד' על המשכן יומם, ואש תהיה לילה בו", יש לנהוג בדרך של "ענן", כאשר "ד' על המשכן". אזי אך אם חלילה המצב הוא: "תהיה לילה בו", שכן הלילה מרמז על חושך ואפלה מן המצוות, אזי יש לנהוג בדרך של "אש"! (ר' יהודה צדקה)

"ונתת את מזבח העולה... את הכיור... ושמת את החצר"

הגמרא (ברכות נה). מביאה: 'א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן, בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה שאמר לו הקב"ה למשה: "לך אמור לו לבצלאל, עשה לי משכן ארון וכלים". הלך משה והפך ואמר לו: "עשה ארון וכלים ומשכן". אמר לו: "משה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן. כלים שאני עושה להיכן אכניסם?! שמא כך אמר לך הקב"ה: עשה משכן ארון וכלים?" אמר לו: "שמא בצל אל היית וידעת?". ויש לבאר מדוע בחצר המשכן הכינו קודם את הכלים ורק לאחר מכן את החצר, הלא טענת בצלאל לכאורה עדיין תקפה? ויש לומר: א. אין להם דין להיות בחצר אלא לפני אהל מועד ובין המזבח לאהל מועד ואח"כ יש דין נוסף, נפרד, לעשות חצר מסיבי להכל. ב. המזבח לא מתקדש על ידי החצר. (העמק דבר) ג. הטענה היא במקום מקורה שצריך להכניס את הכלים אבל לא בחצר שהיו רק מחיצות. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

עתנה לפורים שישמחו לקבל!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. היו מאה כאלה, ומכסף נעשו
- ב. מאבני החושן
- ג. שם היו שרשראות החושן
- ד. כהונת בני אהרן היא ל -
- ה. שם נרדף ללוחות הברית: לוחות _____
- ו. היו בראש עמודי החצר
- ז. מידת אורך ורוחב החושן
- ח. "ויעש את ה_____ מעשה _____"
- ט. החושן היה מחולק לארבעה _____
- י. חלק נעשו למשכן וחלק לחצר
- כ. בין אוהל מועד והמזבח
- ל. שני דברים המונחים על השולחן
- מ. באוהל מועד בצד דרום
- נ. המזבח והמכבר עשויים ממנו
- ס. מאבני החושן
- ע. כיסה את אוהל מועד
- פ. ריקעו אותן וקצצו מהם פתילים
- צ. כל בנין המשכן נעשה כאשר _____ ד' את משה
- ק. ספר ידוע על השו"ע חו"מ ששמו לקוח מהפרשה _____
- ר. הכיור נועד ל _____
- ש. באוהל מועד בצד צפון
- ת. ממנו עשוי המעיל

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. "ופי המעיל בתוכו כפי _____"
- ב. אדני החצר ויתדות החצר הושמו _____ לחצר
- ג. הכתנות נעשו מעשה _____
- ד. המכנסיים היו עשויים מ -
- ה. מאבני החושן (3)
- ו. "ואם לא יעלה הענן ולא _____ עד יום _____"
- ז. כך מתרגם אונקלוס את המילה 'ספיר'
- ח. שם שמו את מזבח העולה, שמנחושת נעשתה
- ט. פתיל
- י. תפארת המגבעות - " _____ המגבעות" (רש"י)
- י. מאבני החושן
- ל. החושן היה -
- ם. המילה האחרונה בפרשה (ובכל חומש שמות)
- ן. "אבני _____ לבני ישראל"
- ס. החושן היה _____ על האפוד ע"י פתילי תכלת
- ע. שיעור תרומת החובה, מבין עשרים שנה
- ף. ציפו את ראשי העמודים וחשוקיהם ב -
- ץ. מבגדי הכהן הגדול
- ק. נאמר בסיום פרשתנו
- ר. אחראי לחלק את הלויים לעבודתם
- ש. בבגדי השרד לשרת בקדש לא הופיע חומר זה
- ת. בני ישראל תרמו בקע ל _____

כתרומו

דבא פרהא נדיא דעל"ה מינה מקראות אונקלוס שכתב את המילה

"חרש וחושב" (לח, כג) = "נגר". המילה העברית 'נגרות' המתארת את מקצוע עיבוד העצים והפיכתם לכלים.

מן המדרש

כותי אחד שאל את רבי מאיר ואמר לו: "אפשר המים העליונים תלויים במאמר?!" אמר לו: "כן", ואמר לו: "הבא לי אפרכס (כלי שבתחתיתו נקבים דקים וממלאים אותו מים וסותמים את פיו וכל זמן שפיו סתום אין המים יוצאים כי האוויר שלמטה מחזיק עליו את המים)", והביא לו אפרכס. נתן עליה טס של זהב ולא עמדו מים, טס של כסף ולא עמדו מים, כיון שנתן אצבעו עמדו מים. אמר לו: "אצבעך אתה נותן". אמר לו: "מה אני שאני בשר ודם, אצבעי מעמדת מים, אצבעו של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה?!" הוי מים העליונים תלויים במאמר". שב ואמר לו: "אפשר אותו שכתוב בו (ירמיה כג, כד): "הלוא את השמים ואת הארץ אני מלא", היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון?!" אמר לו: "הבא לי מראות גדולות", והביא לו. אמר לו: "ראה בבואה שלך בהן", ראה אותה גדולה. אמר לו: "הבא לי מראות קטנות", והביא לו. אמר לו: "ראה בבואה שלך בהן", ראה אותה קטנה. אמר לו, "מה אם אתה שאתה בשר ודם, אתה משנה עצמך בכל מה שתרצה, מי שאמר והיה העולם ברוך הוא, על אחת כמה וכמה, הוי כשהוא רוצה הלוא את השמים ואת הארץ אני מלא, וכשהוא רוצה היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון". (ע"פ ב"ר)

מילה בפרשה

האבן יפה ויקרה באמת,
שר פרסי היא הולמת,
עם יוני קדום הוא נועד,
ואותה נביא קבע ליעד.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 5 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תפרסם אי"ה בגיליון הבא

על אלו אמוראים מסופר שכבר מקטנותם היו הריפים וחכמים?
* * * *

מספר פסוקי הפרשה: 92. אך בשונה מכל שאר הפרשות, ברוב החומשים לא מופיע כלל סימן לזכירת מספר הפסוקים בגימטריא. בדרך כלל הסימן הוא שם של אדם מהתנ"ך או מילה מהפרשה. מדוע? א. נהוג לומר בשם האדמו"ר מלובאוויטש (ויש שציטטו בשם האדמו"ר מגור) שהסימן היה 'בלי כל' (92) וטעה המדפיס לחשוב שאכן זו פרשה ללא כל סימן. (יש חומשים ישנים יותר שמופיע בהם: "בלי כל סימן". ב. חוקרים אחרים אומרים שהסימן המקורי היה: 'עזיה' (וכך כתוב ב'קרית ספר' למאירי), ואולי נשמט בטעות מפני הסיכום הכללי של חומש שמות. ג. הסימן הוא: 'אצא' (מלבי"ם). ד. הצירוף הוא בשתי המילים האחרונות של הפרשה: "בכל מסעיהם", דהיינו המילה 'בכל' וגם האות מ' מהמילה 'מסעיהם'. (ויש שהוסיפו שעקב בלבול, הקיצור של זה הפך ל: 'בלי כל' שבתורו הפך להשמטה ה. "יאהלום".

"וירכסו את ההשן מטבעתיו"
יש שם של מטבע שמוזכר רק בפרשה, ובעוד מקום אחד בתורה, היכן?
* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. ארבע מילים רצופות המסתיימות באות נ'.
2. איזה שבט נכתב פעמיים על אבן שוהם?
3. ארבע מילים רצופות שבכל אחת יש אות אחת יותר מהקודמת. (4)
4. שמות של שלוש פרשות אחרות בתורה. (כתיב)
5. שש מילים רצופות שבכולן מופיעות האותיות ו' וי'.

שמיאות מי יבין

1. לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?
"ויעשו על שולי המעיל רמוני תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר"
2. "ורחצו ממנו אהרן ובניו את ידיהם ואת רגליהם"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: איזה איסור הוא מדרבנן בימות החול והופך לאיסור דאורייתא בשבת? - פמ"ג (שח,סח) כותב שאיסור צער בעלי חיים אפילו לשיטות שזה מדרבנן, אזי בשבת לכו"ע דאורייתא מפני שכתוב: "למען ינוח". **לסדר את הפרשה** - "לשם שבו ואחלמה". **חידון א' ת'** - אדנים, ברקת, גבלות, דורותם, העדות, ויום, זרת, חושן חושב, טורים, יתדות, כיור, לבונה לחם הפנים, מנורה, נחושת, ספיר, ענן, פחי זהב, ציוה, קצות החושן, רחצה, שולחן, תכלת. **חידון א' ת' הפוך** - תחרא, סביב, אורג, בד, פטדה אחלמה ישפה, יסעו העלותו, שבזיז, בפתח המשכן, חוט, פארי, גופך, כפול, מסעיהם, זיכרון, רכוס, בקע, כסף, ציץ, חזק חזק ונתחזק, איתמר, שש, גולגולת. **שעשועי דאורייתא** - "בקע גולגולת" - ולגבי משקל הנזם שנתן אליעזר לרבקה. 1. "פעמן ורמן פעמן ורמן". 2. יוסף. 3. "פי משה עבדת הלויים", "בן חור למטה יהודה", "את אהל מועד וכבוד", "ואת בניו תקריב והלבשת". 4. וירא, שמות, קדשים. 5. "כליו קרסיו קרשיו בריחו ועמדיו ואדניו". **מילה בפרשה ויקהל** - פרח. "הוא ליבלב בתוך העפר" - פרח צומח, "ואז עף כמו פרפר" - פרח ועף באוויר, "עד שהביא טענה הורסת" - פרך, "שלא קשה באיזור הלסת" - פה-רך. **טמונות בפרשה** - 1. "ארבעה טורי אבן" (לט, ז). 2. "את הארון" (לט, לה). 3. אח+למה= "ואחלמה" (לט, יב). 4. 'כיכר של קודש 3000 שקלים" (רש"י, לח,כד). 5. "כיכר לאדן" (לח,כז), "לחם הפנים" (מ,לו). 6. 'לשון הגנה' (רש"י מ,ג). 7. "פי תחרא" (לט, כג). 8. "ויעל הנרות" (מ,כה). 9. החילזון שבימינו מייחסים אותו לייצור ה- "תכלת" (לט,ה). 10. "את האפוד" (לט,ב). 11. "לחם הפנים" (מ,לו). 12. "ואחלמה" - "עין עגלא" (אונקלוס לט, יב). 13. "אחיסמך" (לח,כג). **טמונות בהפטרה** - 1. סוכות - "בחג הוא החודש השביעי" (ח,ב). 2. "זהב סגור" (ז,ג). 3. "פורשים כנפיים" (ח,ז). 4. "עמודים שנים" (ז,מא). **שאלה לשלחן השבת משפטים** - שאלנו: מדוע גנב שנפל עליו מפולת בשבת, ששוב אינו יכול להזיק מפני המפולת, לכאורה היה צריך דינו להיות ככל האדם, ומדוע אין מצילים אותו. (והרי פשוט שאם חזר הגנב לביתו ואז נקבר במפולת, בוודאי שיש להצילו)? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. יתכן שעדיין קיים חשש שהוא ינסה להמשיך המעשה השוד אף לאחר החילוץ. 2. ישנם שני שלבים: דבר ראשון הוא בא במחירת והוא רודף ומותר לכולם להורגו. בשלב השני, הוא לא נחשב חי בכלל כיון שהותר דמו, וכל שניתן להרגו לא אומרים עליו פיקוח נפש להצילו בשבת. (הגרי"ז) 3. כמו שהיה מותר לנו להפיל עליו גל בכוונה לכתחילה, כך אם נפל מעצמו, לא ישתנה דינו. 4. מי שמאבד עצמו לדעת אין לחלל שבת על מנת להצילו. 5. מותר להציל רק את מי שיש לו 'חזקת חיים' וכאן כיון שהותר דמו, כבר אין לו חזקה זו. 6. זה דומה להלכה שאין מפקחין את הגל על מי שנפסק עליו מיתת בי"ד.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.
ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

העלון מגיע מדי שבוע לעשרות אלפי משפחות וילדים, המשתמשים בו ללימוד משותף סביב שולחן השבת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

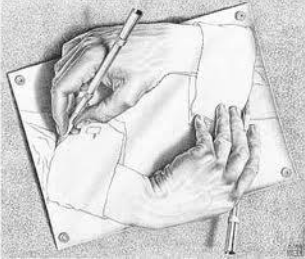
טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגל קשה

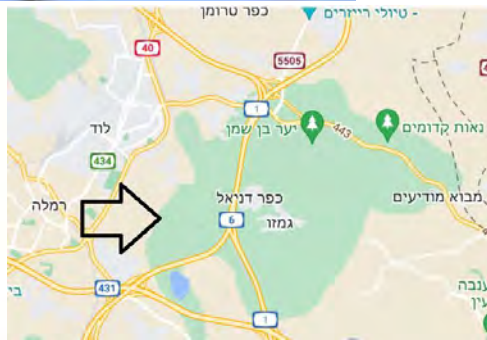

מחשבה טובה

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"היעים" (להג)

טמונות בהפטרה

הפטרת פקודי א. "ותשלם כל המלאכה" ס. "ויעש חירום" (מ"א ז', מ"ח, כ"א)

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש!
חידות ומשימות לכל הגילאים לחצו על התמונה משמאל.